

פעסטער צייטונג

דעקונג בלאטש ערשיינט דריי מאל וואכענטליך...

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדערן מאנ טרענומערירן...

№137 ועצעהנטער יאהרהונט

בודאפעסט מיטטוואך 30 כסלו התרמ"ח

Budapest, 3. Dezember 1884

רעספעקט פאר דען יינגערן!

דא וועניגען טאגע זייט וועלכען דא באד-שעט דעמאסטע אים רייכטאגע פליעט האבען...

אן דען קאמפן דער לעטצטער אירע הא-בען וויר דא שטערע ערפארונג נעמאט דאס...

ראשטע אונד דער געדאנקענרייכטום אונד דאס פאקקונדע בעניטעצונג וועלכע דא רעדע נאך...

סענקוראל נעמנדיגט אונד איינליבע פאם יארע 1867 שטארקענדיקע דעס אונד וויכע דען אונד וועלכע דען אונד וועלכע דען אונד...

דענע 4 יונגע אבערדענען וועלכע דען אינאדרישע פארטייטן אינע זאכע פירדע בעי רייטע האבען ער איינערן אונד דאראן דאס דאס...

אן אנוועזער פירדע אבער דא יינגערען האטען וויר פאסט דער אלטערען פערינעטען אונד דאך פערדענען דענע זעהר ערוואנטע וועדען...

מאסרעגעל דא קאטאלישע קירכע האטער טרעפען ווירדע אלס דא וועדען קירכע דען ניכט דער גראסע טייל דעם קירכענאמען אים ווערטפארענען? זא דאס אינע זאלע שטייע דען וואן דער קירכע הערביפרען מיט-מען וויא עמפאלליך דאך דענע העררען וויר ווענע עס זיך אס א ה ר ע ה ים האנדעלס-געסטען וועלט דער אבערדענעט בעלא גרינואלד קיין יודע אינע גראסע רעדע אין וועל-כער ער פאן דער רעניערינג פארדערטע זא מאנע פאללשיטאונע לייטונג דעם שטאמעס און איהרען האנדע פראיאנטינג דא אונדאכאנטע און קייט דער קאמטאטע אונד מויעציען גערייכע דעם לאנדע צום שארען דא דענע ניכט דא פארזיקט האבען זיך וועלכע צו לייטען דער מיטע טערפארדעט נעטורקעטע דאן זיינען אינאכטען אונד מיטטע דאס דא נאציאן יעדער רעניערינג גענענאכטער אינע געוויסע אינאכאנטיניט בעווארדען מיסען עס ניכט רענענען דא אינע רעניערינג נעמאלס איבערשריטען דרופען אונד ער וועדע דאס אינאדרישע פאלק נעמאלס אלס שולקנד בעטראכטע דעסען פארטינד אונד לעהדער דא רעניערינג אונד דער מיניסטרע-פרא-ודענט פאלעמיורטע דאן מיט איינא אינע בעי פאסטע זיך בעוואנדערס איינזעהנד מיט דער רעדע גענידעס אונד סענקוראליס.

דא אבער דען אנטעמיטען אגרא אונד גרובער און דער קאטאלישע נייטליבע אינאכטע זייט אונד דעם פערשטען פארטעמערקט אונד זא ווירד וואהל דא באדשעט-דעמאסטע אונד שטארקאלע אונד וועדענעמאסטע ניכט צו ענדע געהען.

צור טאנע סעטייכטע

אין דיטשען רייכטאגע וועלט דער אבע-אנדדענעט בעכעל (זאצאל-דעמאקראט) אינע זעהר בערשטערע רעדע דא שאן דעסחאלב דא גראס-טע בערשטאונ פערדענען וויר דא דא ערסטע קנעבענדיג דענע פארטייא אונד וויא וועלכע ביא דער לעטצטען וואהל אין זא אונדווי-טעטער ווייזע אינעוואכטען אונד דא דענע בעשאפטעט און דער טראט דא נאנע אפגענעמליכע מינונג און דעסחאלב וויר דער ערוואנטע אבערדער נעטע זאלע זאטען אינעוואכטען האט דא אונד ביא אונד זעהר שטארקען אונד זעהר ווארעטן וועדערהאלל פונדען.

דא וועדענען ארמענען זאנעט בעכעל פערדענען מאך אונד בלוט דער פאלקער ווענע וויר היטע מיליאדען פיר דא בעוואכטונג דעם הערעסע אינעווענען זא אונד עס ניכט זעהר דאס ארבעטן נייע מאדעראציען ערשטע דען וועדען וועלכע דא הייטע בעוואכט-ונג אינעוואכטען מאכען אללע ערוואנטע איר-אן פאס בעשטרעבען זיך אינאדער צו איבערפלינעלן און דער אינעוואכטע זאלכער וואפען דא ניר אונד שטעלל אונד רעכט פילע מענישען צו מאך רעט עס שטארקע ווען דענעם בעשטרעבען דער נאציאנען זעהרט איהרע בעסטען קראפטע און אונד דאראן אונד איינע אונד אלליין דא פאר-טיק דעם פארטען ביסמארק שילה זיך ביישפעל ווענטע דא איינע שטארקע צו מאכטאמיני-ציר קאנקוררענץ עבענא ווי דא מיט פרידען זיך ביישפעל נאכאכען ווירדען ווענע ער דא

וואללענע 2,70—2,85 נול. באשקער אונד באנאטער 3,20—3,20 נולדען פער סאאר, פערבישע אונד בולארישע 132—138 נול. פער 100 שטיק. באנאטישע אונד קראאטישע 44—46 נולד. פער 50 קילא. (אללעס פער 2 פערזענט לאמט פערלע. בולארישע 88 נול. באשקאקער 85—95 נול. שוועדע 110—112 נול. דייטש-וואללענע 40—50 נול. (פער 102 שטיק.)

קייטעפערלע צו 165—170 נולד. לעדער, נעפארטעס פערלעדער פאן 25—14—175—172 נולד. איינמאל פערזענטע שערצען פאן 10—14 קילא. 172—170 נולד. צוויימאל פערזענטע שערצען 16—18 קילא. 170—168 נולד. אונד דריימאל פערזענטע שערצען 19—22 קילא. 172—174 נולד. אבער-לעדער: קה-הייטע נענערטע 5—6 קילא. 245—225 נולד. נענאנענע 6—7 קילא. 210—220 נולד.

הארב פערלע, נענערטע 6—9 קילא. 345—380 נולד. ברענע 9—10 קילא. 450—475 נולד.

הייטע פער קילא, פראקענע אונדארישע אכטע-הייטע קילא צו 29,50—32,50 נולד. דעספא קוה-הייטע קילא 20,50—23,50 נולדען. ראביישע 11,50—12,50 נול פיסטלינגע 112—118 נול. (אללעס פער סאאר.) קאלפערלע מיט קאפסע 190—195 נולד. אהנע קאפסע 205—210 נולד.

וואללענע אין דער פאריזען וואכע האטשען וועדער קאמפאריאלע אין דער פאריזען וועדע פאריל אן דען איינעוועלטען צירקא 1500 מעטר, דא דא נאך-פערע האלפטע דיעזעס קראאטישע, צווייטע נענערטע אונד באשקער איינשירען אין דען פיינען פאן סל. 70—75 דעספאטישע סל. 67—60 פאן איילארישען קאמפערן אים דעס פלאטענע נעמאטשען וואועדע איינערדעס וינד עכטפאללעס פיר איילארישען בעראק פערערהאפטע איינשירען 62—63 נול. נעכטנס צווייטערען ווינער-וואללען צו 73 נולד. (אללעס פער 56 קילא.)

וויינען, פערקייט ווארדען 22000 מעטער-פערזענטער פיינע: איינ-וויינען 70—74 קילא. 8—9,30 נולדען פער מעטער-פערזענטער.

קארן (נייא), אונדארישע 72—73 קילא. 7,55—7,65 נול. פער מעטער.

האפער אינארישע 6,85—7. נולדען פער מעטער-פערזענטער.

נערסטע סלאוואקישע 60—64 קילא. 8—10,25 נולדען.

שפירטיש 29—29,50 נולדען פער 10000 ליטער פערזענטע.

לאמט-פערזענטע פאן 29 איינער-פער 1884

80	31	35	34	86
82	81	43	11	56
33	42	89	27	14

פער-וואללענע דעראקאר: מאקס סאבאלטשי.

פערנעמער-אינאנס-אינלאדונג.
ווער ערוואכען אונדערע נענערטען פערנעמער-וואכען, דערען פערנעמער-אינאנס-מעטען אס וועטן דענעמער צו ענדעס-געמאנען וואס נאמין דייטש לייך אויף איהרע אדרעס-שליסען אונד צווייטע אים, איהרע פערזענטע ציאן נייטשט צו ערנדיערן, דאמיט דיא וויי-טער פערנעמער-וואכען דער בלאטער קיינע שפארטע-עלידע, אינד ביטטען ווער דיא אדרעסעס אימטער דיטלעך וויא פאלט אונדערען:

יידישע פערסטער צייטונג
וויאטענע-בולוואר-נומער 29,
Jüdische Pester Zeitung
Waltzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

נעשעפטס-בעריכט.
פערסטער-פיינען.

קארן 6,80—7,10 נולד. פער קאפסע.
נערסטע פערטע-ווארע 6,25—6,75 נולד. מאלע-ווארע 8—8,25 נולד.
האפער 6,20—6,60 נולד.
קוקורדין 7,10—7,15 נולד.
רעפס 12—12,25 נולד.
מעהל-פיינען (פער 100 קילא-גראם וואכט זאק. פיינע אכטעס: 17:0 נולד. 16:1 נולד. 40 קר. נומ. 2: 15 נולד. 80 קר. נומ. 3: 15 נולד. 16:1 נולד. 40 קר. נומ. 4: 14 נולד. 50 קר. נומ. 5: 13 נולד. 50 קר. נומ. 6: 12 נולד. 50 קר. נומ. 7: 11 נולד. 80 קר. נומ. 8: 11 נולד. 9: נומ. 8: 9 נולד. 60 קר. נומ. 8: 6: 8 נולד. 9: פיינע קלייע 4,30 נולד. ראנע קלייע 4 נולד. — קיינער.

הילענע-פיינען: ערסטען אונדארישע 10—11 נול, לינגען 8,50—15 נול. פויאלען נאכע וויינע 9. — 10 נול. צויענע-בול-פיינע 10,50—11,10 נול. ראנע הילענע 6,30 נולד. הילענע ביינן 11—12 נול. מאקן נוינער 23—24 נולד. בלינער 26—28 נול. קייטעלע 30—32 נול. סאמא-וואכען 7,25—8, נול. (אללעס פער 100 קילא.)

שפירטיש: ניינע מעטער-פערזענטע אים נאכען 28,75 נול. אלטע מעטער-פערזענטע 31,25—31,50 נול. אללעס פער 10000 ליטער-פערזענטע.

דערפערלע 3—3,50 נולד. פער מעטער-צויענער-פערזענטע. באנאטישע און זאק 20,08—21,64 נולד. פערבישע 15,18 נול.

צוקער, ראפטינאדע 35—35,50 נולד. מעליסע 33—34 נולד. פולע-צוקער 32,50 נולד.
ריבאל, צו 35,50 נולד. פערבישע.
רעפס-קיינע, 5,60 נולד.
אינטישע, (הלב) 48—48,50 נולד.
פער-ארעאם, 34,50 נולד.

שאפערלע, אס מאקסט ווארדען צירקא 35000 שטיק פערשידענע נאכטונגען פערקייטע און צוויי-דישע.

טער אנדערעס אויך פאלגענדע שטעלען פאר-קאממען:
ניכט וואהרהייטסליכע ניכט שטרעבען נאך רעכט אונד נענערטע-קייט האט מינע ריכטער דארהינע-פערטע, מינע שולד אז האך צו שאטען אינד מין אז האט צו שטרענען ווענען איינער טהאט, דיא אויך ניכט בענאנען האבע, זאנדרען יודענהאטס, דער וויא פיינער איינער איהרען הער צען נליהט — דער ווע איז און איהרען איינער. האט מען דיא עם פערמאכט, דיא האטשען מין צום טארע פער-ווארע-הילט. נור דער ברוק אויף דאס אבער-ריכט אינד איינע רוקיכע אויף דיא אפגע-מיליכע מיינע האט דיא און ווענען און שראנען גיינע-טען, ווענען רעכט אינד גערעכט-קייט וואלטען טאכטע, וועדע ניכט איינע קליינע-קייט או איינע-בוישט ווארדען און, ווענען אויך דאך אינטער דען נומס-בעווענען אים, וויא איז איינע-שטראפס און טיעפסטער אינוועטליכקייט לעבען, ווערדען דיא קלאנען דיעזער ארמען וויכטיגערע ניכט מיט שפאטס אונד הארן אבער-ווענען? אינד צוואר ווייל אלע ריכטער פאן קלייע בון נראס צוואר דער נומס-בעווענער זינד, מיט איהנען זאנען אינד פרינקען! אויך מין צו אראויך נומס-בעווענער, אבער דאך אין וועדע, אינד איהרען קאנן אויך איינע הילע-נען איידלייטען, דאס אויך און מינעס באנענען לע-דעס-פערזענטע וויכטיגע איינע איינע-שטראפס פער-הערט האבע, אס ווענעטשען איינע ניכטיגדיק, וואס מיר און רעליגיאנעס פערבייבען איינע — דיא און-קלאנע וואר און אנטשליכען איינעס וויכטיגע-פערזענטע ניכטליכען פאן איינעס נעמיינען פערזענטע-פער-דערהאבען ווארדען. — מין האפערן אויף געריכע-טיקייט דער ריכטער האט זיך אלס פאלטע געווע-זען, דער וועדע גילט אויך ניכט אלס מענטש! אויך בון אויך העבראען, דענן איינע וויינע פערטער האט מין געבארען, אים נעווענע דעס ווענעטשען בון אויך העבראען-אכטען, אינד ניינע וועדען מין מינעס נאכטעס, ניינע איינער-פערזענטע, אויך דעס-פערזענטע צו ריכטער, דאס אויך אין וועדע בון, מיט דעס הנווינען, דאס ער שטייערן צאהלע וויא יעדער בוינער אונד יעדער הער, פערלאנגט ער גלייכעס רעכט פאר דעם נעווענע, ער שלאס וועדע רעדע וויא פאלט: "נענע דער שאנעל, דאס דער האב-טע נעריכט-סאך אימטער וועדער איינער און-טהיילע איינער-פערזענטע אונד דאמיט געוויינט, דאס אויך דאס רעכט ניכט קעננט, דעס-האלב ריכטע דעספאל מין געריכטע אינד ער-קענעטע מיט אים שולדיג, דענן ווענען איהר מין וועדער פער-און-טהיילע וועדען אויך בון צו דען שטילען דעס טהאנעס מינע קלאנע בוינען!"

דער ערפאל וואר, דאס דער מאן פאר-געשפארט צו ווארדען איז.

קוה-טאבעללע פאן 29 איינער-פער		נעל-דקורו		פריכטע		וויינען		זאק מעהל	
g	kr.	g	kr.	100 קילא-גראם	100 קילא-גראם	100 קילא-גראם	100 קילא-גראם	100 קילא-גראם	100 קילא-גראם
23	50	100	75	7,15—6,95	7,20—7,00	7,35—7,30	7,60—7,40	17	—
128	—	5	77	7,30—6,90	60	7,45—7,30	7,70—7,55	16	40
68	—	—	—	6,75—6,41	62	7,55—7,50	7,80—7,65	15	80
27	50	9	75	6,60—6,30	41	7,65—7,60	8,00—7,75	14	—
38	25	60	20	7,20—7,15	75	7,75—7,70	8—7,85	13	—
125	70	12	03	7,15—7,10	73	7,85—7,80	8,10—2,95	12	—
—	—	1	26	6,50—6,20	—	—	—	11	—
—	—	—	—	—	—	—	—	10	—
123	50	125	75	8,17	—	—	—	9	—
95	60	135	60	5,85	—	—	—	8	—
103	75	142	50	6,68	—	—	—	7	—
90	40	174	25	—	—	—	—	6	—
100	50	173	25	—	—	—	—	5	—
100	50	119	80	—	—	—	—	4	—
101	—	116	80	—	—	—	—	3	—
101	60	45	—	—	—	—	—	2	—
106	50	21	80	—	—	—	—	1	—
106	50	179	50	—	—	—	—	0	—
144	—	40	—	—	—	—	—	—	—
98	25	115	—	—	—	—	—	—	—
—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
101	50	19	—	—	—	—	—	—	—
101	30	18	75	—	—	—	—	—	—
90	75	41	50	—	—	—	—	—	—
—	—	37	50	—	—	—	—	—	—
98	—	18	25	—	—	—	—	—	—
97	75	56	25	—	—	—	—	—	—
—	—	22	—	—	—	—	—	—	—
—	—	50	50	—	—	—	—	—	—

פּרשׂיִעֲדֵנּוּ נְיִאֲהֻיִטְעֵן.

י (אויס קאפא שוואר) ערהאלטן וויר פֿאַלגענדע האכסט אינטערעסאנטע נאכריכט: זייערע קארל סאלא אין טשוריא צום אבערדנע-דען געוואהלט ווארדע. דיעזער באווע גייט אונז-ערען טשוריא שטאדט אלז נישט אין אונזערער מיטטע ווילט, איז דער פֿירער אונד דיא אינטראכט צווישען דען האפעסאנטען וועדער צווישנע-הערט, דאס שלאגענדסטע ביישפעל היעפֿר ליע-פערן דיא פֿאַר אינגען טאלען היער שטאטטע-פֿונדענען שטאדטישען וואהלען וואהרענר זיך נאט-ליך קארל סאלא פֿיר דען אנטעסטימען הודאק אין נירעדיאזא פֿערגעבליך אבטיילע זנד צוויא זייער היעזען היפטטישעמען ביא דער שטאדט-שען קערפֿראונטאנטע וואהל דורכע פֿאַר א ל-לען אונד אנטאטט איהרער— דער יידישע ראבבינער (דער אקסאנדער ראוענבערג) אונד אין אונזעהענעם מיטגעדע דעם ארגאליט-שען פֿאַרשטאנען, היער אינגאט צווישנע-נע-וואהל ווארדען. דער אנטעסטימען גענען וועלכען דער ראבבינער געוואהלט ווארדע, איז קיין א-י-דערער, אלס דער— קאטהאלישע גייסטליכע.

י (אין א צא א צא א צא) איינער פֿראווינ דער איראפֿאאישען טורקיא, איז אונד בלוטיגע כריסטע פֿערפֿאלונג אויסגעבראכען.

י (איבער דיא נירעדיאזא) אינטערעסאנטע איינעלויטען מיטגעוואהלט: נראפֿ פֿיל פֿעטטישען, דער ווא בעכאנטע פֿיר-הער אין וויטהענדער אנטעסטימען וואר, ביא דען אבנעפֿארדענע וואהלען אבער צום שייארישען וועדעפֿלינג ווארדע, איז נאך זינעם גילקליכען הורכפֿאלע וועדער אנטעסטימען וועדער דיע-זער מערקווידיגע נראפֿ האט דעם הורכפֿההנגע-קאזא דער אנטעסטימען פֿארשטא און נירעדי-האז 6000 נולדען צור פֿערפֿונג נעטעללט, און וועדער אנטעסטימען דאקטאר (פֿעלייכע נאך דער בעריכטיגע פֿאַט א ט א ט א ט) זאנדע 1000 נולדען אין נירעדיאזא ווארדען 800 נולדען נע-זאמעלט, ווארדענר דער קאנדזאט וועלכט איינע אנהילע פֿאַר 1800 נולדען אנהילע, און ער פֿאַר דען א ב נ ע א ר ד נ ע ט ע נ-דיא מען צו א ב ע צ א ה ל ען פֿאַר א ט ע (אין איינע נירעדיאזא האט דער ארמע הודאק נישט געקענט) אינר יעצט איז אלל דאס שאַע געלד הן אונד דער גוטע הודאק איז אינטעסטי-לען אין נירעדיאזא געבליבען. נראפֿ פֿעטטישען שיקטע און דען פֿעטטער אנטעסטימען און שיע-זען אונד דיעזע בעאייטשען זיך נאך נירעדיאזא צו-

קאסטען, דאמיט דאס געלד דאס אבערעוואהנטע הורכפֿההנגע קאסטען נישט אללע שיער היקען, אונד אין דער טהאט אונד עס דער קאסטעניע-לינגען אין זייענען טאנען דאס קאסטען בלאנק צו שטעללען אונד דער נארוישע נראפֿ מיטטע נייע טימען פֿאַרשטערקען (מאן שפֿריכט פֿאַר 12000 גולדען)— פֿאַר דען 187 יידישען וואהלענען שטימע-מען 186 פֿיר נאברעל פֿעטט, איינער שטימעטע נישט, דיעזער איינע אונד דער נעווענע פֿאַר-שטעהער דער איראעלישען נעמינרע היער מאריטין האזא. דיעזער היער וואר פֿאַר דער און איפֿרנער אנהאנגער דער אייטערסלינגען אונד וואַלשע און יעצט נישט זיין "פֿרינדיג" אונד-בען אונד פֿיר דען רעניעוונסקאנדראטען שטימע-מען, דאס קלינגט פֿרייליך רעכט שאַן, וויר ערליי-בען אונס אבער דיא בעשידענע פֿראַגע, אָב היער האזא ווען דעס סטילישען זיין וואַלע, אלס דער פֿאסטע זידיאוס שאַמאד, דער נעווענע אייטערס-לינגע אבנעפֿארדענע אונד אנדערע אייטערס-לינגע פֿאַרטייאנער טהאטען אללעס פֿיר דען זיע פֿעטיש אים נור דען אנטעסטימען נישט אויפֿ-קאסטען צו לאסען אונד דיא פֿאַרטייא וועלכט האט עס ביא דער וואהל און קעטשקעמעט אים-געשפֿראכען. דיא דא אייטערסלינגען זיך מיט דער רעניעוונסקאראטא פֿערינדיקען מאַטע, וואַ עס זיך אים דיא בעכאנטע איינע אנטעסטימען הא-דעלט, יא וועלכט טשאַנאד באַטש, דער אייטערס-מע דער אייטערסלינגען האט דיעזעס פֿאַרנען-גוטגעדייטען, אונד היער האזא. דער ווען, דער אייטערסלינגען זייעט פֿאַרשטעהער פֿאַרעלט פֿאַר פֿרינ-דיג פֿאַר דאָרט, וואַ דעם ליבעראַלען קאנדראטען אין הודאק גענעאבטישעטען? — וואהרליך עס וואנדערט אים נישט, דאס דיא נירעדיאזא ווען דיא פֿאַרטייאנער וועלכע דעם פֿערדינסטע דעם הערן האזא פֿערינדיקט, שווארן אבשטייבען לאסען וואַלען. דען איינע וואַלע פֿערשטאנענדיג דער אייטערסלינגען פֿערינדיקען עכעפֿאללס פֿער-עוויגט צו ווארדען. — אין זעהר ריכטיג ביינע נאמען יאָהאן זאכבאַרסקי וואַלשע פֿאַר דען א-נטעסטימען הורכאוס נישט וויסען, אים אהן צו נע-ווינגען אַסטען דיא וואנדער אַסטאטע דען בע-שליס, דען שטאַלען פֿירען און ווינער טאנא נאכסט נירעדיאזא צו בעזוכען. דיעזען הערדען וואַלשע עס אבער שלעכט געקענען, דען מיי-דאס זא זאכבאַרסקי ערליקשע ליעס ער א דורך זינע געקענט אונד הינדע אים זינעס האַלע יאנען "אך וויל זא נישט זעהן, דיא לינגער אונד פֿאַלשע פֿירערע" שיער דער וואַקקענע ביינר אינרעס ער דיא ערשטקענען אנטעסטימען צום פֿאַר אנטע.

י (קיינע באַלערא מעהר) זא-וואהל אין פֿאַרן אונד אומגעבונג, אלס אין איינען אנדערען שטאטען פֿאַרנאריכט אונד אין דען לעצטען טאנען דיא באַלערא פֿאַרלשט אונד ער לאַשען און אַטאַלען אונד שאַן זיט מעהרערען וואַבען קיין באַלעראַהאל פֿאַרנאריכט-מען אונד אים שפֿאַניען, וואַ דיא קראַנקייט אים-רענט און פֿירער נור צווישנע פֿאַרנאריכט-מען אים, וועדען און קיינע באַלעראַהאל נע-מעלדעט, זא וויר הייעט — נאָטמלאָב: — דער פֿאַרלשע אַנדינע ער לאַשען קאַנשטאטירען קאַננען. — דיא שפֿרענגע קאַלשע, דיא אין דען לעצטען טאנען איינגערעטען אונד, האט מעהר גענימען אלס אללע ווויזיט דער פֿאַרנאריכטען אונד אללע פֿאַרנאריכטענען דער רעניעוונג.

י (בייא געלענען הייט דער מאַנטע פֿאַר עילי ער) עראַנגערט אין אמעריקאנישעם בלאטען און דאס האָדע אונזעהען, אין וועלכעס דיעזער וואהלדאטער ביא סאד פֿאַ-שא, דעם געווענאָר אין סרויען אונד זינען נאכ-פֿאַלגענען געשטאנדען. דער נראַסע פֿאַשא אונדעט זינען זאָהן צור ערציעהונג נאך ענגלאנד אונד שטעללעט אהן איינער דיא בעזאנדערע אייפֿיכט מאַנטעפֿאַרעס, אין דעם היעסבענליכען ביינעס און מאַנטעפֿאַרע שרייב סאד פֿאַשא דאס שאַנע ווארט: "אין פֿרעה פֿערטריט זינען זאָהן איינען מאַנעס און".

י (אין בעדויער ליכער פֿאַלל) האט זיך קריצליך אין טשאַלאַן (איינער קליינען שטאט אין דעם נאָדע פֿאַר קאנטאטיאנעל) צו-געטראנען, עס איז איינער וועדער דיא אוניו-ני-גע בלוטגעשיכטע. דער "שטאמבול" איינע צייטונג פֿאַר קאנטאטיאנעל, נישט אין זייער נומער פֿאַר-25 מען אַקטאבער האָרעטע מיטטוילונגען אבער-דעוועלבענע נאָטען, היער איינע אויסזענע אים דערזעלבען: אַם פֿריטאן, דען 3 מען אַקטאבער, פֿערשייאנען אין גרענישעס קינד אין טשאַלאַן. עס האַטען זיך אַם פֿאַרנען דאמיט אנטעפֿאלטען, איינער געוועלשעס מעהרערע אַנדערען קינדער, איינער טרופעל ווילבאַנצער נאָטען אַנדערען, דיא אים אַרמע אַרדע פֿאַרשטעללונג געגעבען האַטען, דיא עס אים מיטטאן נישט צוויקקערטע, ליעס עס זינע מיטטער ביז צום אַבענד וועגן דאָן אַוואַנסט, אלסדאן בענאכריבטען דיא היעקאַן איהרע אַנאָט, דער און דעם לאנדע וואר אונד גלייך נאך זייער אַנאָטע דיא זאכע ביא דער פֿאַרזיאַט מעלדעטע. אללע נאכפֿאַרשונגען בליבען ערפֿאַללאָן. אַם

נאָטע אונזערע פֿאַרע איבערוואנד דיא באל, דאָ מיש דיעזער פֿערדערענע טינגע איינען וואר מיר און מיינ געמאָל גלייבלישען געווארדען, אונד וועגן עהלשע, דאס אין און, דער מיר, וואַ אין זיין וואַהל בענייפֿע, וואַ דיא פֿאַלשע נאכריכט פֿאַר באַטאָהאוס פֿאַרע האַטען זייער לאַסען, אים מיר זינען ווישען גענייגער צו מאַכען, געדאס האַטען. זיין פֿיינדיכעס, ליבעריכעס ווע-זען דאס אללען טינגע ווישען צושפֿאַקס, דיעס אליין פֿערדינערט, אבער דאס אין קראַנק ווארדע אונד מיר אין נראַסער זענוונסטיין פֿאַסע פֿערגערשעט, דיא האט אַדוורד נישט פֿערינדיקען וועדען קאַננען. ענדליך נאב מיר מיינ נוסער ענגלע דען וואונט אין, מיר פֿאַר און, ראבבי אַקאָב בן עליאַה, אַרצפֿילד בעאנדערען צו לאַסען, אונד זאָנליך שפּאַנן דיא געוויסער און מיינע זעלע פֿעסע, קיין אַרצע ווישער קאַננע מיר העלפען. מיינ געמאָל זאנ-סע זאָנליך דען גרינגען צוויקקע פֿאַרם, דער הודק קינס-קיין איין זיכער פֿאַרנעסער ביינער, ווענדיגס געווארדען איז, אונד נאָך איינער דיא געשאַפֿטע טינגע געמאָל בעאָנען. זענען זיין הייעס, דער מיר זאָנס פֿערהאס און, דאס ער איין גליקליך געבראכט האט."

אונד זענען און דאס איינע, האָדע פֿראַו! זענען וויללש, מאַנע מיינע איינער איין ערשייען אונד בעליקען, לאַס מיר פֿאַרשע צור אַוואַנסט מיינע קינסט שיעשען. — אונד מיר פֿאַרשע פֿאַרזענע ער מעדיקאמענטע, דיען צוזאמענעזענען ער וועלכט אבער-געהען מוסען. — (פֿאַרזענע פֿאַלשע)

אונד בעזוכע מיר פֿאַר, פֿירטען, קאנדיאלי, נראַסע אונד הערן מאַכען מיר דיא אויפֿוואַרונג, און לעכטע אין איינע וואונדערבארען פֿויסעל אונד זינגענדישע באלד דארויף ווארדע אין מיש קינסק העלדן פֿערינ-דען, דיא אונדען קאַנדיאלי פֿערגערט דיא קאַנדיאלי-כריס-טינגע מיר איהרער גענעווארט, איינע אַססטיבע קאסטע-סיאן זינג נאך סטריא, מיש פֿאַרלאַטאכען פֿאַר טינגע נאטען אונד פֿאַר מיר, אונד האַלשע פֿאַר פֿאַרם מיר פֿאַרשטריכענע עכט, וועלכע זאָנס וואַהל נישט אויסנע-ליפעס וואַרדען וואַרע, — אים פֿאַלגענדען יאָרע ווארדע מיינ געמאָל, דער אללעס אויפֿבאַט, אים מיר גליקליך צו מאַכען, הייערע נאָך ווענדיג אלס אַסטע-רייכשער געווארדען פֿערינעטע, וואס שאַן אַנאָנסט זיין וואונט געווענען וואַר. הייער נון ערשט אין הודק צוואַלל פֿאַר איינע הייערען רייכען ווערען, דער אין האַנדעלסנע-שאַפֿען געוויסען ערשטע, דאס פֿאַרשטא אַרצווי-נאך לעבט אונד פֿאַרם און פֿערינענען אַרצווען געלערט האַבט, און ערקונדיגע מיר ווישער, אונד פֿאַר דיעזע נאכריכט מעהרפֿאַך בעשטאַינט, נון בענאן הייעס זעהן-זוכט נאך באַטאָהא וון אין טינגע העלפען אונד צו-טען, דיא עס באלד נאנץ אונד נאך ערפֿילשע אונד איהר נישט רוהע ליעס וועדער ביא טאן נאך ביא נאכט. דער כריסטליכע לויבע ווארדע מיר צו-וועדער; אין פֿינג פֿאַרשע פֿערינאנען, וועדער דעם אַרצווען פֿאַלשע דער איראעלישען אונגעווענען אונד וואַר פֿאַר שוואַנדען אים הערענען דעם אַלשען גלייכען וועדער צונעמאן, ערשט פֿלאַנגען מיר געטהאלב איינע צווישעל אונד געוויסענע-ביסע, אבער איינריכטיגעס געכעס צום האַנזעלאַכען

וועלכט דער פֿאַסט שפֿאַך נאָרנין מיש מיר אונד באַט מיר, אין דען שאַקס דער כריסטליכען קינע צו קאסטען, צו מיר וואר יעצט פֿאַרעס, אַרצווען ער טונ מיר און דען האַנדען, האָדע זייען אין אונגעשיידענע וואַס גענען דען צו ערליכען, אבערלאַל אַרצווען מיר דיא אַסטע בעוואונדערען, אבערדישעס מאן מיר מיש שיעריכען, אונד ווכטע מיר דאס לעבען און אונגענעם אלס מאַגליך צו מאַכען, און וואַנטע, אונד נאך ערשט דעם פֿאַסטע צו אַלעקסאנדער אונד דאן דעם נאנען קינסקי אַסטע פֿער-שפֿענען, צום כריסטליכען גלייכען אבערפֿרעטען צו וואַל-לען, עס ווארדען מיר מערערע פֿירטענער צו הערען בעשטעלעס אונד אין קאנדינאל פֿירטענער דיא אויפֿוים אבער דען אונטעריכט. — און דיעזער צייט קאם איינע פֿאַרטיגע קאַנדיאלי אים דעם נאָרדען נאך פֿאַר; איהר נאמע אונד כריסטליכע, איהר קאַנדינאלי וואַר שוועדען, איהר צו הערען נאב דער פֿאַסטע נראַסע פֿעסע, אונד דיא ווארדע מיר אַללענען אלס מוסער פֿאַרנעשטעללע און פֿאַר דיא ביסע דעם פֿאַסטעס ווארדע דיעזע קאַנדינאלי מיינע פֿויל-פֿאַסטע און ערליכע פֿאַר איהר דען נאטען כריסטליכע אונד פֿאַר פֿאַסטע דען נאטען אַלעקסאנדרא. נאך דעם דעם אַסטע פֿאַרנעשטען, דען דעם פֿאַסטע וועלכט לי פֿעסע, אבערריכטע ער מיר אין פֿאַר דייטשען קאיווע אויסגעשטעלשע פֿאַרשע, וואַרן און צור נאָרשאַן קאַר-דעליא ערהאַנגען ווארדע. זא וואר אים דער אַלעקסאנדרא-סען פֿאַר, פֿאַרזעל איינע כריסטליכע אַלעקסאנדרא-נאָרשאַן קאַרדעליא ווארדען, אום דיעזען נומער זיך אללע וועלט בעוואר, דיא קאַנדינאלי מאַכען מיר רייכע געשענע

אלגעמינע אבריסונג פארענעמען מאכטע. מאן שרייבט פאן דען זענענדיגן דעם פריערענס, אין זאלבער פריערען איזט אבער אין פלוד, דען דער בלוטיגע קריגע קאנטע ווען פאלקען קינג זאכטע שווערען וואנדען שלאגען ווא דער זען בעוואלפנע טע פריערען. אין איינעם קריגע האפען ווי איהן דען פריערען, וואס אבער קאנטען ווי דען דענעם בלוטיגען פריערען האפען. דאס קאן אריבערענס נישט לאנגע מער דויערן, דען ווי זען דער נאע צו דעם פונקטע. וואס דעם הייסען ווירד: ביז דער אונד נישט ווייטער! אין דען מייסטען שטאמען ווייס מאן שאן ערשט נישט, וואהרע מאן דא שרעקלך גראסען שווערען אויספיעסען זאלע, האנע דא פאלק נאנץ אין יאמער אונד עלענד צו שטרע צען, בעבען ווייט האן אויף דא קאנאקאנע-רענין הין אונד זאנט: ווי שטעהן דא פאר איינעם נייען פונקט דער וועלטע שטעטע. פאר 30-40 יארען האט מען אין זאלבעס איבעראיינאקאמען אינטער דען מאכטען אינע בלוטיגען קריגע נישט צו שאנע דע קאמען קאנטען, אינד הייסע האט עס דער רויכטאמלעך פערמאכט. בענטראליאקא אונטער דען מאכטען פריערלך איינצוהוילען: ווארום זאלע דען איינע זאלבע פאליטיק דעם איבעראיינאקא-מען אויך אין איראפאישען אנגעלענדיגטען נישט מאלדן ווי? דא ווייט נישט וואס דא 3 קאנען אין שקיערענויטע אינטעראיינאנדער אבערמאכט האבען, אבער וואס האל דער דייטשע אלס דער אטערייביש-אונגארישע העררשער טהיילטען אין איהרען טהראנדען מיט, דאס דער פריערע נע זוכערט ווי, דאביי שטעהען אבער מיליאנען דער סאלדאטען אין וואפען. אלס אב שאן מארגען דער קריגע בעניגען זאלטען ווען זיך דא 3 גראס-מאכטע אינטער איינאדער איינזענען, דאס ווא דא מאכט וועלכע דען פריערען שטארקע ווירד, נעמינשאפטליך פארגעהען ווערדען, ווארום דעהען ווא דענע פערשליכטונג נישט אויף אלע צוויילי-זרעטע מאכטע אויס? אונד זא ווי זיך נאנץ אירא-פא צו דעם איינזאלטען דער מאכט אינגען דער קאנאקאנע פריערען פערשליכטעט, זא ווירדע עס זיך אויך פערשליכטען דען פריערען איינזאלטען אונד פאן דען שטעהענדיגע הענרען בלאס איינען 6-טען טהירען און וואפען צו האלטען, דאס ווא פאלקע ענדליך פאן דען ערדריקענדיגען לאסטען איינזאלטען, אונד אויך פיר זיך אריינזענען קאנטען.

אין דער געשטרינגע וועלט וועלכע דער וועל באמבעדער איינע רעדע אויבערען ער אין פאק, קענדער ווייזע אויף דא אונזאלטאברייט דער איי-נערען פאליטיק דעם פריסטען ביסמארק טהיילען.

פאליטיקע פאן.

דיא אפער דער האבטען.

היסטארישע ראכאן אויס דעם 17-טען יארהונדערט. (75 טע פארשטענונג.)

דא עצהאלטען זא מיר פאן מינעם פאטער טאך, אויך שרע לויט אויף אונד פעהריללעט מירן הויפט. מירן שטייען דאר אונזאנטישע עכליד אונד ווייטער בעריכטען זא מיר פאן דעם אויטאניאטיקע מינער טעוויטער איבער דא טהירלונג דעם בענע, אונד קרישען מיר דרינגענד אן, נישט אין זאלבע טהירלונג פעהריללעטע צוריקצוקעהרען. פריער עצהויר פאן איהנען, וויא זא אויף איהרע, צו ראכעלע נענעוונג אונטערמאנען רייע אויף האפען פאן נישטא סאכאטא. אויס עלטערע צושאנע-טען פראפען האפטען, ארטער אלס איין בעטלע, טאדע-קאנען פערשאלט אונד נעהאפט, אונד אריינ ווינענע, נאך סאכאטא איבערזעהען צו ווערען, אויס דארט, אויס נאדער אונטער אפטע, וואס שטעהען דע האבע אבער דאס לאנד נישט ערייכט, זאנדרען וויא, נעוויסטע נאכריכט פון צו פאלגע, שאן אויף דעם שטעטע נעשאפיקען, דאס וואר אין צווייטער, פריכטערייכער שלאן מירן אריבער בערדאנעס אונד פעהריללעטע הערען: מערערע אפטע נליכטע אויך מירן אין מינען יאמער אויפצולאזען, צאריס אונד ראכעלע עכוונטען מירן אפט דען ווא היילטען זיך לאנגע הייע אויף, אויס אלע פאנאניע ווענענדיג צו נעניטען, אונד ביידע טהאמען נעלענדיגטען מיט מיר אליין אבער מינע לאנגע צו רעדען, ער מאכטע מיר קלאר, דאס דער

ווארויף דער הייסמאכער פאלגענדיגע ווענאציא-נעללע ערקלאונג אפאנט: ווען דער רייכסטע און מיינע אנטוואנע אויך פערנע אב לעהנט, זא ווער דע אויך דא וואלער נאכאיינמאל פראנען, אויף וועלכע זייטע זא זיך שטעללען, אויך צוויילי-לע נישט, דאסס דאס פאלק דא פארטויא דער רעניערונג ער-נרייפען ווירד.

פריסט ביסמארק האט עס אלא איינגעזעהן, דאס זיך האנע מאיאריטאט נישט רעווערען לאסט, אויס קענדיגע דען אבערהענען זאנע בעפאר שטע ענדע אונד פאלאונג דעם רייכסטאמען אן.

דיא קאנאקאנע פריערען נעהט איהרעם אבי-שליסטע ענטנענען, דיא פערטערע זאמטליכער מאכטע האבען דען נייטע קאנאקא-שטאאט אלס אונטער אירא-פאליטישע שוועטע שטעהענד אנערקאננט, דער אונד על אויף דעם גאנצען קאנאקא-געביעט ווארדע אלס פריא ערקלארט, עבענזא דא שייכע פארהארט אויף דעם קאנאקא-שטאאט, דיא שטרעקען אויף וועלכע פאן דען פריערענען שטאמען קאלאניען אנגעלענט ווערדען קאנטען, ווערדען ערשט שטאפען בעשטימט ווערדען. סאאלע אויט פאן פארוי אבערזייט.

פאן דער אבערהוי-רעפארם.

דיא 21-ער סעססיען האט דיא פארבע-בערמאנונג דעם נעווענעווארפעס איבער דיא רעפארם דעם אבערהויזען בענענען. דיא פארלא-נע האט דיענע ערשטע פיער ציעמליך גוט בע-שטאנען, דען עס זינד אן דעוועלבען גור וועלכע פערנאנדענען פערנענאמען ווארדען. אויך ווירד פערמיהליך אויך דיא דעכאסטע אים אבער-נעטענדיגען, ווא דא רעווערונג איבער איינע נאפע מאיאריטאט פערשינט אויפערלעטעט פאסטרען, ווא עס איהר אבער אים אבערהויזע ענהען ווירד אויט איינע אנדערע פראנע, יענע מאנאטען, וועלכע אין פאלגע דער רעפארם אייפארען ווערדען מיט-נלעידער דעם אבערהויזעס צו ווי (זאלבע דיא קינגע 3000 נולדען רעדקעט שטייער צאהלען) ווערדען וואהל נישט אהנע קאספ איהר איינעם אוי-טהייל אנטערשרייבען אונד דיא צאהל'דיגע מאנאטען מאכט צו ווי דריטעל דער אבערהויז-מיליארדען אויס.

זא דאס ווענען דיענע ערנסטליך וואלען, דער נעווענעווארפע אויך נישט אנטענאמען ווערדען ווירד, אינד ווער ווייס, אב דיא נישט ערנסט-ליך וואללען ווערדען? עס אויט פרייליך מאלד דאס דיענע מאנאטען, נעראדע דארום ווייל עס זיך אים איהר פיערערעם פערבליבען האט, דעלט, זיך פאן דען פעהרמאנונגען פערן האלטען ווערדען היינענען אויט עס וועיס, דאס גראף ויליאם אנדראיא אים אבערהויזע דען נעווענעט-וואורף אנגרייפען ווירד, דער ערלע גראף אויט נאמליך דענען דאס זיסטעס דער ערנענען אונד ווירד דעסחאלב דען אנטראג שטעללען, דאס אין דריטער טהייל דער מיטליכער נישט ערנאנט זאנדרען נעוואלע ווערדען זאללע. היי-טער דעם גראפען שטעהט איינע בערטיגנדיגע פאר-טיא אונד מיניסטערפראדענט מיטא ווירד אין דיענעם פונקטע פערמיהליך נאכעבען.

זעהר נעליכטע ווערדען בעוואנדערט דיא רייען דער וועכענבורגישען אבערהויזומטליכער ווערדען, פאן דען 109 זעכענבורגישען אירוסאק-האטען, דיא יעצט נאך מיטליכער דעם אבער-הויזען זינד, ווערדען נישט מעהר אלס אכט (8) אלס זאלבע פערבליבען אונד צוואר: גראף מארקיס בעטהען (מיט 7682 פל. שטייער), גראף נעארג באנפע (7226 פל.), באראן סאלבערט באנפע (6774 פל.) גראף סאמלע טעלען (5851 פל.), גראף נעארג האללעך (4428 פל.), גראף קארל טעלען (3295 פל.), גראף יאהאנע נעמעש (3162 פל.) אונד באראן קארל הוסאר (3000 פל.) אלע אנדערען זינד מיט ווענענע אלס 3000 נולדען בעשטייער.

דיא נענעראלפעהראמאטלונג דער הייסטשטארט רויכטעטע איינע פעטיציען אויך דיא רעווערונג, אין וועלכער זא דעם וואנישע איישרוק נישט, דער בודאפעסטע אבערבורגישע מאנע, לא-נע ער אים אפטע אויט, זימן אונד שטימטע אים אבערהויזע האבען, וועלכעם פערלאנגען דיא רע-צו דען ערנאנטען אבערהויזומטליכער ווערדען וואהרשיינליך אויך דער פראדענט דער אקאדע-מיע אונד דער רעכטאר דער אויטווערשאט נעהא-רען, דיא אין פאלגע איהרעם אפטעם איהרען זימן ווערדען צוקנאפטען ערשטען קאמטער איי-נעהמען ווערדען.

אונזערן שטאנדפונקט, דאס דיא יידישע קאנ-סעססיען דורך צוויא מיטליכער פערטענען זיא, ווערדען מעהרערע אבנע-ארדעטע צו דען איהרען סא-כען.

נען, זאנדרען מיט פריידען דער שטענדיגע אונד זיכער-לאקונג פאלגען, ועלכעס ווען זיא נישט אין זא נענענע-נען פעהרלאפטען ווארען, וויא אויך, אויך מאנעס סערוויל, בענעפאלטע איינער אונזערע נליכענענטעסען, ליעס עס נישט אן ערמאנונגען פעהלען, זיך דעם וויילען דעם גרא-פאן צו פרינען, אונד אין פאן זינען, פאן פרינען איינער זינגער ועלכעס בערערעס, סאכאטא פיר טאדע האלשענער, קאם מיר דער נעוואנעק איינעם איבערשטעטע נישט מעהר זא שרעקליך פאך.

אלס מינען פרינען אונד לאנדלויטע פאן מיר נעשיעדען איינע, אונד מיר פרינענדיגע אין מינען איינזא-קייט צוריקנעלאסטען האפטען, מאכטע מיר אין האפטע ווירדיגע מאנן אפט בעוונע מיט דער ערקלאונג, זיא ווא פאן נאפען בעשטעלע, מירן אויך דער אסאליענישען שטאפע צו אונטערשיסען, אויך נעוואנען דיענען פעהר-טען מאנן זעהר ליעב אונד נעוואנעטען מיר דראן, איהן אלס מינען פאפטע אנווערען, דיא לענענעווארדענע שטעללע אין מינעם הערען ווארדען דורך איהן איינזע-פיללע כאל וואר מיר וויין פרינענדיגע אסאנא אונטע-בעהרליך, אהנע דאס אויך עס מערקטע האפטע ער מיט דעם דעם כריסטיאנע נליכעס בערברענען, ענדליך ענשהיללעט זיך מיר מיין לענענדיגע אלס אויך כריסטיאנע מינעסער ער שטייט פאר מיר, מיר נאך ראס צו פעהרען, אויך זעהנעט מיר אויס מינער איינזאקייט הינונען, אין דער אויך נון שאן פאפט צוויא יאהרע צונעבראכט האפטע, אים נאכ-פאפען פרייהארע ריזשען וויר דאס ראס, אויך שווינע פאן אלל דען אבערהויזענען, זיא מיר בעשייסע ווארדען.